

GEZEĞENİMİZ GENÇLERİN GELECEĞİ

Öğretmen
Rehberi

© AdobeStock

“GENÇLER GEZEĞENİMİZİN GELECEĞİ. HEM KENDİLERİNİN HEM DE İNSANLIĞIN DEVAMI BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİN ÖNEMİNİ ANLAMALARINA BAĞLI. ONLARI DONATMALIYIZ; BİLGİYLE, OLAYLARIN ARKA PLANINI ANLAMA YETİSİYLE, PRATİK BECERİLERLE... ÖĞRETMENLER DE, BU KONUDA ÖNEMLİ BİR ROLE SAHİP. GENÇLERİ KARŞILAŞACAKLARI ZORLUKLARLA MÜCADELE ETMEYE ONLAR HAZIRLAYACAKLAR. TÜM GEREKLİ ARAÇ GEREÇLERİ GENÇLERE SAĞLAMALIYIZ. GEZEĞENİMİZİ KORUMAK İÇİN BUNDAN DAHA BÜYÜK BİR MİRAS YOK. ”

SIR DAVID ATTENBOROUGH

GEZEĞENİMİZ GENÇLERİN GELECEĞİ

Üzerinde yaşam olduğunu bildiğimiz tek gezegen yuvamız Dünya. Netflix'in Gezeganimiz adlı belgeseli biricik yuvamızın hikayesini anlatıyor. WWF'nin Yaşayan Gezegen Raporuysa, insan faaliyetlerinin gezegenimiz üzerindeki etkisini gözler önüne seriyor. Şu çok açık ki gezegenimizi tanırsak, üzerindeki etkimizi bilirsek bizi ve diğer canlıları iyi bir gelecek bekliyor.

Gezeganimizin gelecekteki yöneticileri bugünün gençleri arasından çıkacak. Öyleyse eşsiz gezegenimizde yaşayan tüm canlıların geleceği, bu gençlerin doğayla bağ kurmayı, insanın doğayla ilişkisini değiştirmeyi ve daha sürdürülebilir bir gelecek inşa etmeyi sağlayacak bilgi, beceri, donanım ve değerlere sahip olmalarına bağlı.

Öğretmen Rehberi de bu amaçla hazırlandı ve zengin bir içeriğe sahip. Gezeganimiz Eğitim Kiti kısa videoları ve etkileşimi artırmaya yönelik materyalleri ile ilgi çekici. Bu materyaller, belgeselle ilişkili ancak belgesel izlenmeden de kullanılabilir.

FAYDALAN

- Kısa videolar aracılığıyla gençleri gezegenimizin hikayesini öğrenmeye davet edin. Bu videolar bilim, coğrafya, sanat, yaratıcı drama, edebiyat, bilgisayar, tasarım ve teknoloji derslerini desteklemeye yönelik hazırlandı.
- Etkinlikler aracılığıyla gençleri yeryüzündeki biyomları keşfetmeye yönlendirin. Bu etkinlikler gençlerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirecek şekilde tasarlandı.
- Yaşayan Gezegen Raporu aracılığıyla gençlerin bilimsel düşünme becerilerini ve ekolojik okuryazarlıklarını geliştirin.
- Gezeganimizin Kısa Öyküsü powerpoint sunumu aracılığıyla gençlere yeryüzündeki biyomları tanıttın.

BAĞLANTI KUR

- Gezeganimizi tanıtan, insan faaliyetlerinin gezegenimizi nasıl etkilediğini ve basit önlemlerle gezegenimizi nasıl koruyabileceğimizi gösteren etkinlikler planlayın.
- Gençlerin doğayı yaşayarak ve severek öğrenmelerini sağlayacak, teknoloji ve yenilikçi yöntemlerin yer aldığı Doğa Öncüleri Gençlik Programı kapsamında koruma projeleri geliştirmelerini sağlayın.
- Dışarıya çıkın ve iNaturalist uygulamasıyla çevrenizdeki doğal alanlardaki canlı türlerini keşfedin.

HAREKETE GEÇ

- iNaturalist uygulaması aracılığıyla vatandaşlık bilimi projeleri geliştirin ve gençlerle birlikte çevrenizdeki doğal alanların biyolojik çeşitlilik açısından önemini ortaya çıkarın.
- Maratona katılmak, YouTube kanalı açmak gibi ses getirecek etkinlikler düzenleyerek toplumsal dönüşüm ve değişime öncülük edin.

GEZEĞENİMİZ EĞİTİM KİTİ

- **Yaşayan Gezegen Raporu:** 1998'den bu yana gezegenimizin durumu hakkında bilgi verir ve tüm dünyada biyolojik çeşitliliğin izini sürer. Üniversitelerden siyaset dünyasına, uluslararası kalkınma birliklerinden doğa koruma örgütlerine 50'nin üzerinde uzmanın katkıda bulunduğu, eşine az rastlanan bilimsel değerlendirmelerden biridir.
- **Gezegenimizin Kısa Öyküsü:** Eşsiz gezegenimizin biyomlarını tanıtan kısa bir powerpoint sunumudur. Biyolojik çeşitliliğin küresel ölçekte azaldığını ve bu konuda birkaç yıl içinde birşey yapılmazsa doğal yaşamın ve insan hayatının zarar göreceğini açıkca ortaya koyar.
- **Gezegenimiz Belgeseli Kısa Videoları:** Yeryüzündeki biyomları tanıtır, ormanlar, denizler, kutuplar, sulak alanlar ve çayırlarla ilgili ilginç bilgiler içerir.
- **Gezegenimizin Biyomlarını Tanıtan Kitapçıklar:** Gezegenimizin durumuyla ilgili küresel konulardan haberdar olmaları için gençlere ve öğretmenlere yönelik rehberlerdir. Bu rehberler, ilham kaynağı olacak fikirleri, etkinlik ve proje önerilerini içerir. Tüm yaş gruplarının eğlenerek öğrenmesini sağlayacak bilim, coğrafya, sanat, yaratıcı drama, edebiyat, bilgisayar, tasarım ve teknoloji konularıyla ilişkilidir.
- **Doğa Öncüleri Gençlik Programı:** Proje yönetimi ve liderlik becerilerini geliştiren, toplumsal dönüşüm ve değişime hizmet eden ve WWF-Türkiye tarafından belirlenen öncelikli konularla ilişkili bir eylem projesidir. Öğrenciler bu eylem projesini planlama ve uygulama sürecinde dünyada ve toplumda görmek istedikleri değişimin bir parçası olurlar.

- **Biyolojik Çeşitlilik Uygulaması:** Doğaseverleri ve bilim insanlarını bir araya getiren ve canlı türlerini keşfetmeyi sağlayan iNaturalist ve WWF tarafından üretilmiş Android ve Apple cihazlarına yönelik bir uygulamadır.
- **Vatandaşlık Bilimi Projeleri:** Yerel biyoçeşitliliğin izlenmesine yönelik proje geliştirmeyi hedefler. Gençleri çevrelerindeki yaba n hayatı koşullarını iyileştirmek üzere biyoçeşitlilik eylem planı hazırlamaya yönlendirir.

GEZEĞENİMİZ EĞİTİM KİTİNİ NASIL KULLANACAKSINIZ?

© Netflix

Gezegeneğimizin bir hikayesi var. Bu hikaye milyarlarca yıl önce başladı. Bundan yaklaşık 4,6 milyar yıl önce üzerinde hiçbir canlının yaşamadığı bu gezegen zamanla ekolojik bir dengeye ulaştı ve bir yuva haline geldi. Gezegeneğimiz belgeselinin kısa videoları aracılığıyla milyonlarca canlıyla paylaştığımız bu eşsiz yuva tanıtılıyor.

Kısa videolarda biyom olarak adlandırılan aynı iklim koşullarına ve aynı bitki örtüsüne sahip orman, deniz gibi geniş doğal sistemlerin birbirine nasıl bağlı olduğu ve birbirini nasıl desteklediği anlatılıyor. Videolar öğrenci merkezli etkinlikler planlamak için birer esin kaynağı.

Kısa videolarda görülen canlı türleri, bunların yaşam alanları ve aktarılan ekoloji konuları öğrencileri bilimsel düşünmeye ve araştırma yapmaya, kütüphanede zaman geçirmeye yönlendirecek özellikte. Ayrıca birey, grup ya da sınıf çalışmalarına yönelik etkinliklerle öğrencileri bir keşif yolculuğuna çıkarmak hedefleniyor.

Öğrenci merkezli bir ortam yaratmanın amaçlarından biri öğrenmeyi neşeli, etkileşimli ve ilgi çekici hale getirmektir. Kahkahanın ve istekli katılımın olduğu bir eğitim etkinliği hedefe ulaşır. Öğrenciler, ne öğrendiklerini ve bunu neden öğrendiklerini bilmelidir. Öğrenme ortamı bireysel, işbirlikçi ekip ve büyük grup çalışmaları yapmaya yönelik düzenlenebilir. Bu, öğrencilere kendi hızlarında çalışma ve kendi ilgi alanlarını keşfetme fırsatı da sağlar. İklim değişikliği konusunda mevsim normali

dışında aşırı yağış sonucu sel olması gibi fırsat eğitimlerinden yararlanılacağı gibi vaka ya da proje tabanlı, sorgulamaya, probleme çözmeye, keşfetmeye, buluş yapmaya yönelik etkinlikler planlanabilir.

Öğrencileri aktif katılmaya, ne ve nasıl öğrenecekleri hakkında karar almaya, mevcut bilgi ve becerilerini geliştirerek yeni bilgi ve beceriler edinmeye yönlendirin. Kendi beklentilerini anlamaya ve öz değerlendirme yapmaya teşvik edin. İşbirlikçi, yaratıcı olmaya, farklı bakış açıları geliştirmeye, empati kurmaya özendirin.

Öğrencilerinize, tatmin edici sonuçlara ya da çözümlere ulaşmalarına yardımcı olacak açık uçlu sorular sormak, zorluklarla başa çıkarak yeni deneyimler kazanmak konusunda yardımcı olun. Akran öğrenimine önem verin.

© Greg Armfield / WWF

GEZEENİMİZ BELGESELİ

Gezegelimiz belgeseli yediden yetmiş yediye herkese hitap eder. Sorgulamaya, gözlem, keşif, buluş yapmaya ve eyleme geçmeye fırsatlar yaratacak zengin bir içerik sağlar. Belgesellerden nasıl yararlanabileceği konusunda aşağıdaki ipuçlarından yararlanabilirsiniz.

1. Hazırlık Yapın

Videoyu izlemeden önce içerik hakkında bilgi vermek yararlı olur. Böylelikle öğrenciler videoyu neden izledikleri ve görüşlerini nasıl şekillendirecekleri konusunda bir fikre sahip olurlar. Tüm içeriği anlatmayın ve öğrencilerden videoyu izlerken belirli soruları akıllarında tutmalarını isteyin. Bu sorular şunlar olabilir: Bu video size ne hissettirdi? Bu videonun mesajı nedir? Bu video nerede çekildi? Videonun çekildiği yer hakkında neler söyleyebiliriz? Sizce bu video nasıl çekildi? Film ekibinin karşılaştığı zorluklar neler olabilir?

2. Sorgulamaya Yönlendirin

Öğrencilerinize videoyu izlerken düşüncelerini yazmaları için yapışkanlı not kağıtları verin. Onları duygularını "mutlu", "üzgün" ya da "şaşırtıcı" şeklinde ifade etmeye, düşüncelerini sorular hazırlayarak ortaya koymaya davet edin. Video bittikten sonra sınıfı küçük gruplara ayırın ve not tuttukları kağıtları bir başlangıç noktası olarak kullanın. Gruplardan duygu ve düşünceleri arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları keşfetmelerini isteyin.

3. Farklı Bakış Açılarını Teşvik Edin.

Video izlemek özel bir deneyimdir ve her öğrenci farklı bir konuyu ilginç, şaşırtıcı bulabilir. Videoda gösterilenler bilimsel gerçekler olabilir ancak izleyiciler bu gerçekler hakkında farklı bir tepki verebilir ve videonun bu gerçekleri nasıl ilettiği konusunda farklı görüşlere sahip olabilir. Öğrencilere düşüncelerini ifade etmeleri, kendi bakış açılarını yansıtmaları, diğer bakış açılarını anlamaları ve birbirlerine empati kurmaları için fırsatlar verin.

4. Tartışma Ortamı Sağlayın

İlginç, beklemedik gözlemleri kaçırmamanın en iyi yollarından biri de tartışmanın dışında kalmaktır. Dolayısıyla öğrencilerin düşüncelerini, tepkilerini etiketlemekten kaçının. Öğrencilerin kendilerini ifade edecekleri ve rahat hissedebilecekleri bir tartışma ortamı sağlayın. Böyle bir ortam onların kendine güvenini artırır ve tartışmayı daha etkin hale getirir.

5. Merak Uyandırın

Öğrenciler izleyecekleri videoyu merak eder ve bir beklenti içine girerlerse özellikle dikkatli olacaklardır. Merak duygusunu uyandırmanın bir yolu da konu hakkında onlara sorular sormak, konu hakkında neler bildiklerini ortaya koymalarına fırsat sağlamaktır. Örneğin, "Aranızda Afrika'ya giden var mı?" ya da "Afrika hakkında neler biliyorsunuz?" diye sorulabilir? Ayrıca zaman zaman video durdurarak izlenenler hakkında yorum yapmaları sağlanabilir. Işığı kırmak, hatta biraz mısır patlatmak da işe yarar. İlgi çeken yerler iki kere izlenebilir.

İyi Bir Tartışma Nasıl Yapılır?

- Herkes tartışmaya katkıda bulunur ve düşüncesini ifade eder.
- Her düşünce dinlenir, saygı gösterilir, farklı düşünce varsa söz alarak belirtilir.
- Bir düşünce ileri sürülürken;
 - a) Bir katılımcıyla aynı fikirde olunabilir, bu durumda neden aynı fikirde olduğu açıklanır.
 - b) Öncekinin üzerine ekleme yapılarak düşünce geliştirilebilir.
 - c) Farklı bir düşünce varsa, neden farklı düşünüldüğü açıklanır, hangi noktalara katılmadığı anlatılır.
- Bir kolaylaştırıcı seçilir, bu kişi söz vererek tartışmayı yürütür. Düzenli aralıklarla tartışmanın

gittiği noktayı ortaya koyan kısa özetler yapar. Herkese eşit söz hakkı verir. Ayrıca uzayan konuşmaları uyarak verimli bir tartışma olmasını sağlar.

- Katılımcıların not tutması istenir ve birbirlerine sorular sormalarına fırsat sağlanır.
- Örnek verilirken hikayelerden yararlanılabilir. Herkesin başına gelen en az bir harika hikaye vardır ve hikayeler güçlüdür. Hem beynimizi aktive eder hem de ikna olmamızı kolaylaştırır.

Bu ipuçları aktif katılımı ve aktif dinlemeyi teşvik eder, aynı zamanda dikkat dağıtmaya çalışan öğrencileri de engeller.

GEZEENİMİZİN HİKAYESİ

Gezeganimizi milyonlarca yaprağa sahip büyük bir yaşam ağacı olarak düşünebiliriz. Bu ağaç milyarlarca yıl içinde gelişti ve sonunda sağlıklı, dengeli, aynı zamanda dinamik bir yapıya kavuştu. Her bir yaprak birbiriyle ilişkilidir ve ağacın hayatta kalmasını sağlar. Bir şekilde yaprağı, dalı ya da gövdesi hasar görürse bundan tüm ağaç etkilenir. Gezeganimizdeki yaşam da böyledir, herşey birbiriyle ilişkilidir.

Gezeganimizde biyom olarak adlandırılan baskın bitki örtüsünün olduğu ve canlı türlerinin bu örtüye uyum sağladığı coğrafi alanlar var. Biyom ve ekosistem farklı kavramlardır. Ekosistem, birbiriyle etkileşim halinde bulunan canlı topluluklarını barındıran yaşam alanıdır. Biyomsa birden fazla ekosistem içerebilir. Bilim insanları orman, çayır, tatlı su, deniz ve buzul olmak üzere 5 biyom sınıflandırmıştır. Biyomlar arasındaki sınırlar her zaman keskin değildir. Örneğin, kimi orman ve çayır biyomları arasında geçiş bölgeleri vardır. Kıyılar ve sulak alanlar karasal ve sucul biyomlar arasındaki geçiş bölgeleridir.

HER ŞEY BİRBİRİYLE İLİŞKİLİ

Gezegeneimizin bir esnekliği var, değişimlere uyum gösterebiliyor ancak aynı zamanda bir kırılganlığı da var ve bu kimi zaman unutulabiliyor. Her canlı birbiriyle ve çevresiyle etkileşim içinde. Bu etkileşim, Tıpkı bir taşın suya atıldığında dalgalar oluşturmaya gibi, küçük bir değişimin bile büyük etkileri olmasıyla sonuçlanabiliyor.

Ormanları ele alalım. Ormanlar bir ağaç topluluğundan daha fazlası. Yeryüzündeki milyonlarca türe ev sahipliği yapan bir biyom. Ağaçları keserek nefes aldığımız temiz havayı kaybederiz ve dizili domino taşlarında olduğu gibi bir dizi zincirleme etki de başlatmış oluruz. Çünkü ağaçlar aynı zamanda karbon yutaklarıdır. Ağaçlar yok olursa küresel ısınma artar. Bu da buzulların erimesine ve deniz suyu seviyesinin yükselmesine, kimi kentlerin sular altında kalmasına neden olur.

YAŞAMI DESTEKLEYEN ÖZEL NİTELİKLER

Gezegeneimizdeki yaşamı destekleyen özel nitelikler var. Bu nitelikleri gezegeneimizin yaşam desteğinin yapı taşları olarak düşünebiliriz. Bunların her biri farklı bir biyomla ilişkilidir.

Alan

Hayvanların yiyecek ve su için yüzlerce kilometreden fazla göç edebileceği çok büyük alanlar, çayırlar.

Ekolojik Esneklik

Yangın, kuraklık gibi doğal afetlerden sonra iyileşme ve yeniden büyüme yeteneği gösteren ormanlar

Çeşitlilik

Karmaşık ve dinamik bir besin ağının olduğu canlı ve yaşam alanı çeşitliliği açısından zengin tropikal ormanlar

Döngü

Bütün canlı varlıkları hayatta tutan sürekli su akışı sağlayan sulak alanlar.

Buzullar

Zorlu koşulların olduğu kutup bölgelerindeki farklı yaşamları destekleyen ve gezegeneimizi serin tutan "klima sistemi" buzullar.

Üretkenlik

Küçük canlı popülasyonlarının, daha büyük canlı popülasyonları için besin sağladığı yaşam dolu denizler.

Sıcak Noktalar

Besinlerin en aşağıdan yukarıya ulaştığı çeşitlilik açısından zengin yerler, okyanuslar.

İNSAN ÇAĞI

Gezegeneimiz şimdiye kadar görülmemiş bir yıkımla karşı karşıya ve bunun nedeni bizleriz. İnsan faaliyetleri, gezegeneimizin her bir parçasını değiştiriyor. Bu değişiklikler o kadar büyük ki bilim insanları yeni bir çağa girdiğimizi söylüyor. "İnsan çağı" anlamına gelen bu dönemin adı "Antroposen" dir.

İnsan türü olarak, gezegeneimizin 4,6 milyar yıllık tarihinde yalnızca 200 bin yıldır varız. Bu kadar kısa süre içinde, gezegeneimizi diğer türlerden daha fazla etkiledik ve bu etki artarak devam ediyor. Tarım alanına dönüştürmek için ormanları keserek ve gittikçe büyüyen, sayısı artan kentler kurarak gezegenin neredeyse her bir noktasına yayıldık. Sanayileşmenin etkisiyle gezegeneimizin kaynaklarını hiç olmadığı kadar tüketmeye başladık. Öyle ki bu kaynaklar gelecek nesillere yetmeyecek.

**ENERJİ ÜRETİMİNDE
KULLANILAN FOSİL
YAKITLAR DÜNYA
ATMOSFERİNE
CİDDİ MİKTARDA
KARBONDİOKSİT SALIYOR!**

GELECEKLE YÜZLEŞME

Araştırmalar insan kaynaklı iklim değişikliğinden dolayı gezegeneimizde yaşayan altı türden birinin neslinin tükenme tehlikesi altında olduğu ve toplam memeli sayısının 1970 yılından bu yana dörtte bir azaldığını gösteriyor. 150 yıl öncesine göre, gezegeneimizin yaban hayatı bugün vahşi olduğu düşünülen buzsuz bölgenin sadece çeyreği kadar küçük bir alana itiliyor.

Bu yeni çağda, zor seçimlerle karşı karşıyayız. Bu hızla doğal kaynakları tüketmeye devam edersek gezegeneimizdeki yaşamı riske atacağız. Ancak bu olumsuz düşünmeye neden olmasın. Tüm bu sorunlar bir fırsat da olabilir. Gezegeneimizde neler olup bittiğini, gezegeneimizdeki yaşamı korumak üzere yaşam tarzımızı nasıl değiştirebileceğimizi ve doğayla uyumlu yaşamının yollarını öğrenebiliriz. Şimdi doğru seçimler yaparsak gezegeneimizi gelecek nesiller için koruyabiliriz.

ETKİNLİKLER

Kitte bulunan etkinlikler gençlerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmelerini, öğrenme sürecine aktif katılımlarını sağlamak için tasarlandı. Etkinlikler aracılığıyla kendi değerlerini ve tutumlarını keşfedecekler. En önemlisi de kendilerinin, insanlığın ve gezegeneimizin geleceğini olumlu yönde etkileyecek kararları alabilecek, eylemleri gerçekleştirebilecek gelişimi gösterecekler.

HEPİMİZ AYNI GEMİDEYİZ

ETKİNLİK
1

8 – 14 YAŞ

20 DAKİKA

Karikatür, bir konuyu komik, abartıcı ya da çarpıtıcı şekilde ele alan resim türüdür. Özellikle topluma bir mesaj vermek için kullanılır. Gençler, karikatür aracılığıyla dayanışma kavramı üzerinde düşünüp gezegenimizin devamı için bunun önemini fark ederler. Emile Durkeim'e göre bir toplumdaki işbölümü ve dayanışma düzeni ve istikrarı sağlayan bir işleve sahiptir.

KAZANIMLAR

- Dayanışma kavramını anlamak.
- Karikatürün bir mesajı iletmeki önemini fark etmek.
- Grup çalışması becerisini geliştirmek.

GEREKLİ MALZEME

- Dayanışmanın önemini anlatan karikatür.
- Her grup için birer karton ve renkli kalemler.

YÖNERGE

- Gençleri 3-4'lü gruplara ayırın ve her gruba karikatürün bir kopyasını dağıtın. Aralarında aşağıdaki soruların yanıtlarını tartışmalarını isteyin. Karikatür hangi konuyu ele alıyor? Karikatür hangi mesajı iletiyor? Karikatür, bu mesajı iyi iletiyor mu? Karikatürün başlığı ne olabilir?

- Gençlere karikatürün konusunun dayanışma olduğunu açıklayın ve her gruba birer karton ve renkli kalemler dağıtın. Onlardan kartonun ortasına büyük bir şekilde dayanışma sözcüğünü yazmalarını isteyin ve bunun çevresine de dayanışma örnekleri yazmaya davet edin. İsterlerse bu örnekleri birer karikatürle ortaya koyabilirler.
- Her grubun yaptığı çalışmayı sınıfla paylaşmasını sağlayın ve ortaya çıkan posterleri okul panosunda sergileyin. Son olarak gezegenimizdeki her şeyin birbiriyle bağlı olduğunu açıklayın ve gezegenimizin devamı için nasıl bir dayanışma yapabileceğimizi sorun. Örneğin, hepimiz daha az et yersek, tarımsal üretim için daha az otlak ve orman yok edilir.
- Gençleri gezegenimizin devamı için toplumun nasıl bir dayanışma içinde olmasını anlatan kısa videolar çekmeye ve bunları sosy medya aracılığıyla paylaşmaya yönlendirin.

Ne yapıyorsunuz?
Bizi batıracaksın!

Neden ki? Ben
yalnızca burayı
deliyorum.

8 – 11 YAŞ

50 DAKİKA

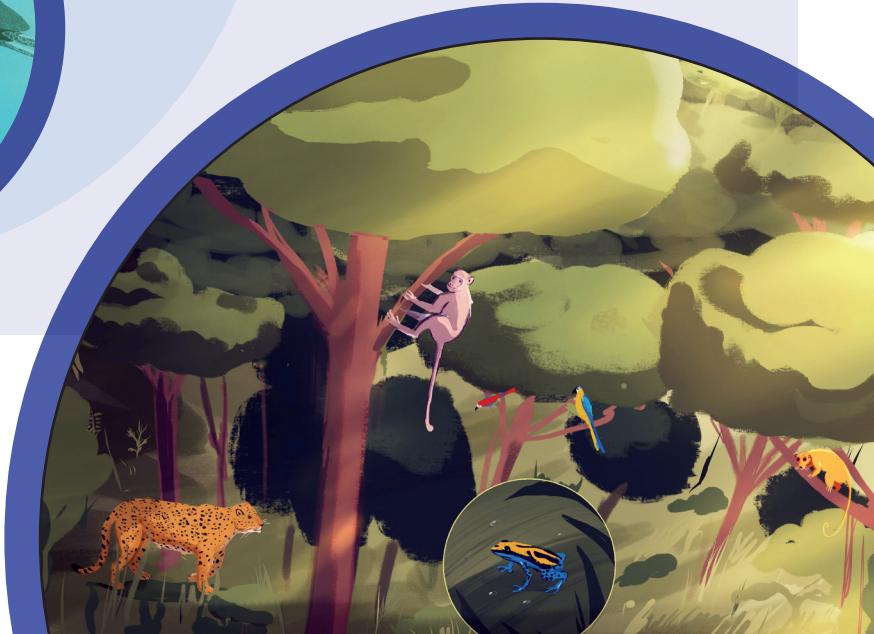
Gezegemizdeki biyomlar ana yaşam bölgeleridir, en büyük coğrafi biyotik birimler olarak da kabul edilir. Benzer yaşam formlarına ve çevresel koşullara sahip ana bitki ve hayvan topluluklarını içerirler. Gençler biyomları tanımlar ve biyomlar hakkında haber bülteni hazırlarlar.

KAZANIMLAR

- Farklı biyomları tanımak ve bunların gezegenimizin geleceği için önemini kavramak.
- Bir haber bülteni yazmanın inceliklerini öğrenmek.
- Sunum becerisini geliştirmek.
- Grup çalışması becerisini geliştirmek.

GEREKİLİ MALZEME

- Dünya Biyom Haritası
- Farklı biyomları tanıtan posterler ve bilgi formları
- Gezegemizdeki Yaşamı Destekleyen Yapıtaşları
- Bir çevre sorunuyla ilgili örnek haber bülteni.
- Haber Bülteni Nasıl Hazırlanır? çalışma kağıdı

YÖNERGE

- Gençlere gezegenimizdeki yaşamın nelere bağlı olduğunu sorun. Ardından onlara gezegenimizdeki yaşamın canlıların birbirleriyle ve çevreleriyle ilişkilerinin sağlıklı, dengeli ve dinamik olmasına bağlı olduğunu, gezegenimize sahip çıkıp onu korursak, gelecekte de ihtiyaç duyduğumuz her şeyi bize sağlamaya devam edeceğini aktarın.
- Her öğrenciye Gezegenimizdeki Yaşamı Destekleyen Yapıtaşları kartlarından birini verin. Sınıfta dolaşarak diğer yapıtaşlarını tanımalarını isteyin. Sonra da aynı yapıtaşlarının bir araya gelerek bir grup oluşturmasını isteyin.
- Her gruba birer Dünya Biyom Haritası dağıtın ve biyomları tanıttın. Gruplardan ellerindeki yapıtaşının hangi biyomla ilişkili olabileceğini sorun.
- Her gruba ilgili oldukları biyomla ilgili posterleri ve bilgi formlarını dağıtın. Gruplardan posterleri incelemelerini, bilgi formlarını okumalarını ve aşağıdaki soruları yanıtlamalarını isteyin:
 1. Biyomun özellikleri neler? İklimi nasıl? Hangi yaşam alanları var? Hangi canlılar yaşar?
 2. Bu biyom neden önemlidir? Gezegenimizdeki yaşamı nasıl destekler?
 3. Biyomla ilgili hangi tehditler var?
 4. Bu biyom nasıl korunabilir?

- Grupları biyomlarını diğer gruplara tanıtmaya davet edin. Dünya Biyom Haritası, posterler ve bilgi kağıtlarıyla sınıfta bir köşe oluşturun.

- Çalışmaya biyomlar hakkında bir haber bülteni hazırlayarak devam edileceğini açıklayın. Onlara çevresel bir sorun hakkında güncel bir haber bülteni gösterin ve iyi bir haber bülteninin özelliklerini konuşun. İyi bir haber bülteninde muhabirin hikâyeyi anlattığı bir giriş bölümü, farklı bakış açıları sunan röportajlar, ana noktaların bir özeti ve bir sonraki haber ögesine yol gösteren bir içerik olabileceğini aktarın.

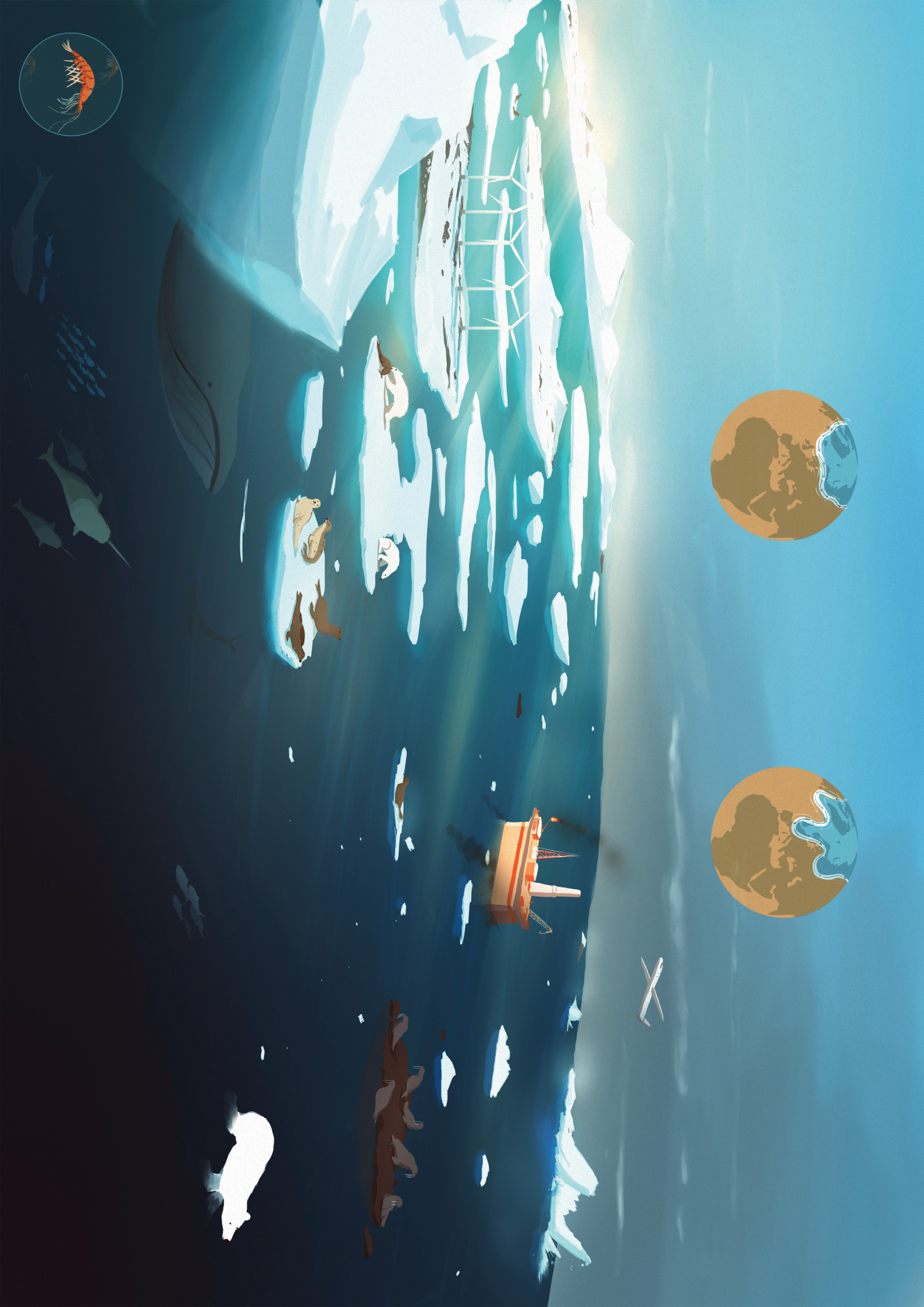
- Gruplara Haber Bülteni Nasıl Hazırlanır? çalışma kağıdını dağıtın ve bunu incelemelerini isteyin. Sonra da her grubu kendi biyomlarıyla ilgili bir haber bülteni hazırlamaya davet edin. Gruplara senaryo yazmak, prova yapmak ve film çekmek için yeterli süreyi tanıyın. Öğle aralarında bu çalışmaları gerçekleştirebilirler. Filmler çekildikten sonra her gruba, sınıfın geri kalanına hazırladıkları haber bültenini göstermelerini isteyin. Onları bu bültenleri sosyal medya aracılığıyla farklı kanallarda paylaşmaya yönlendirin.

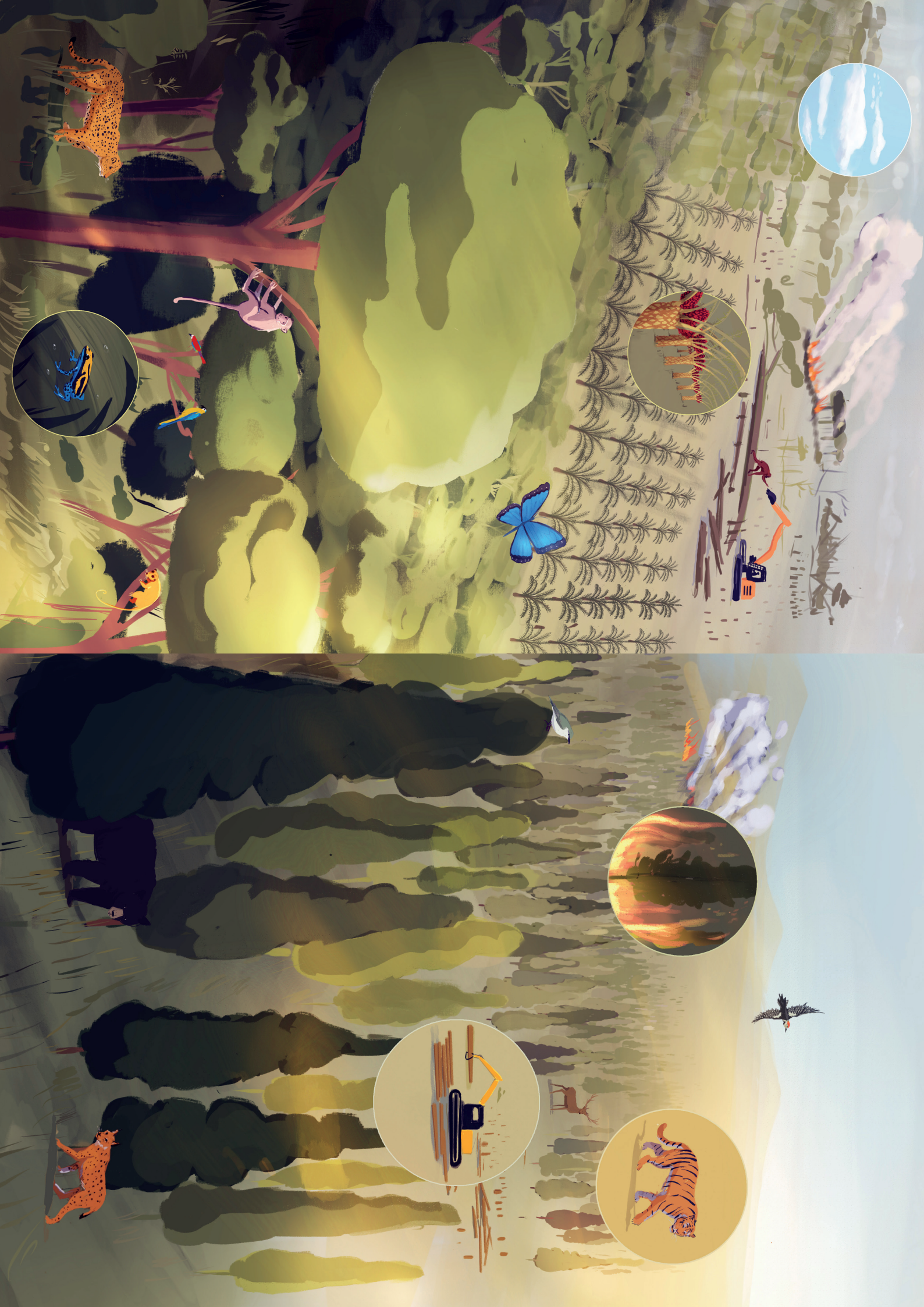

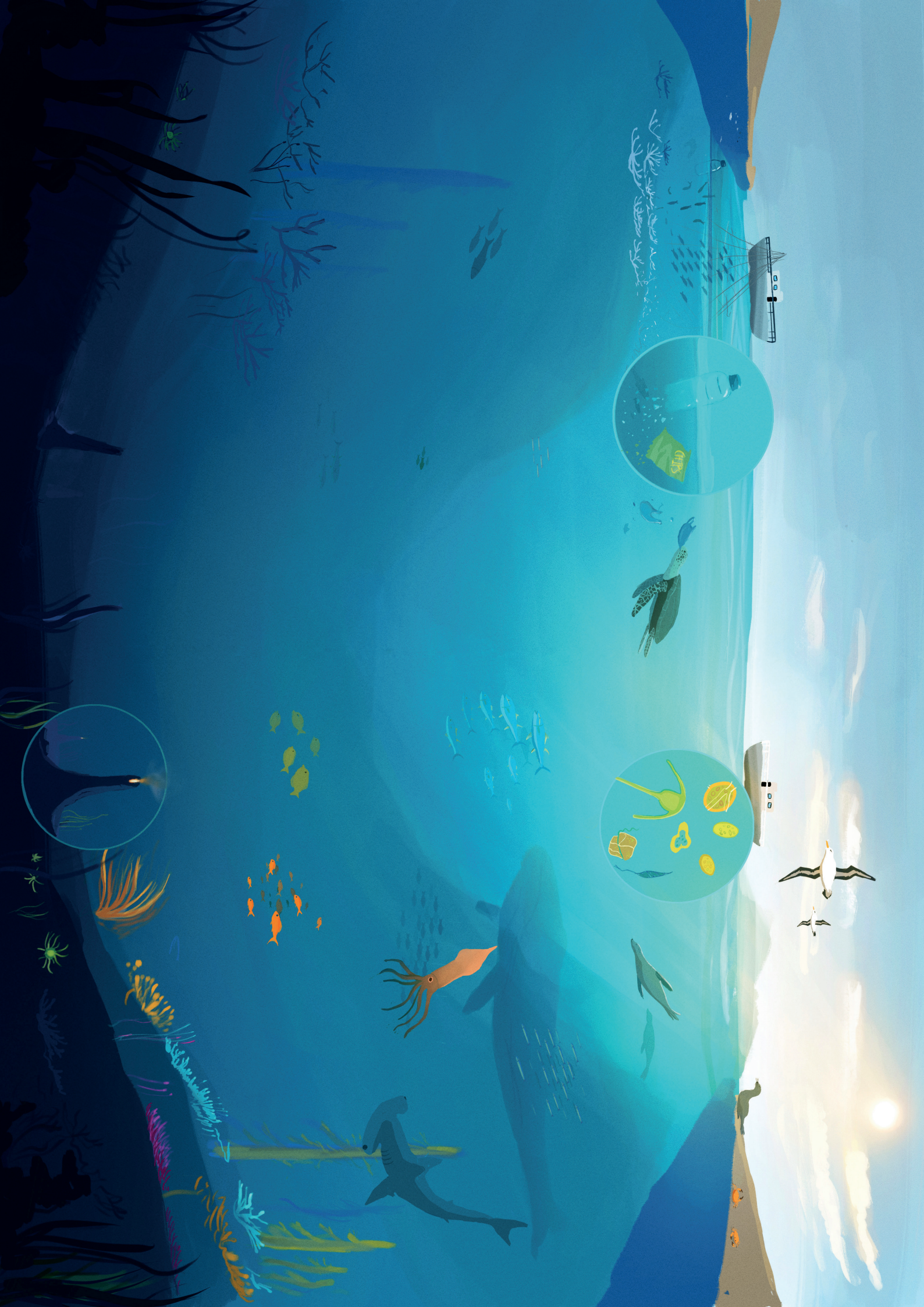
- Sulak alanlar
- Tropical ormanlar
- Ormanlar
- Çayırar
- Kutuplar
- Çöller
- Denizler
- Okyanuslar

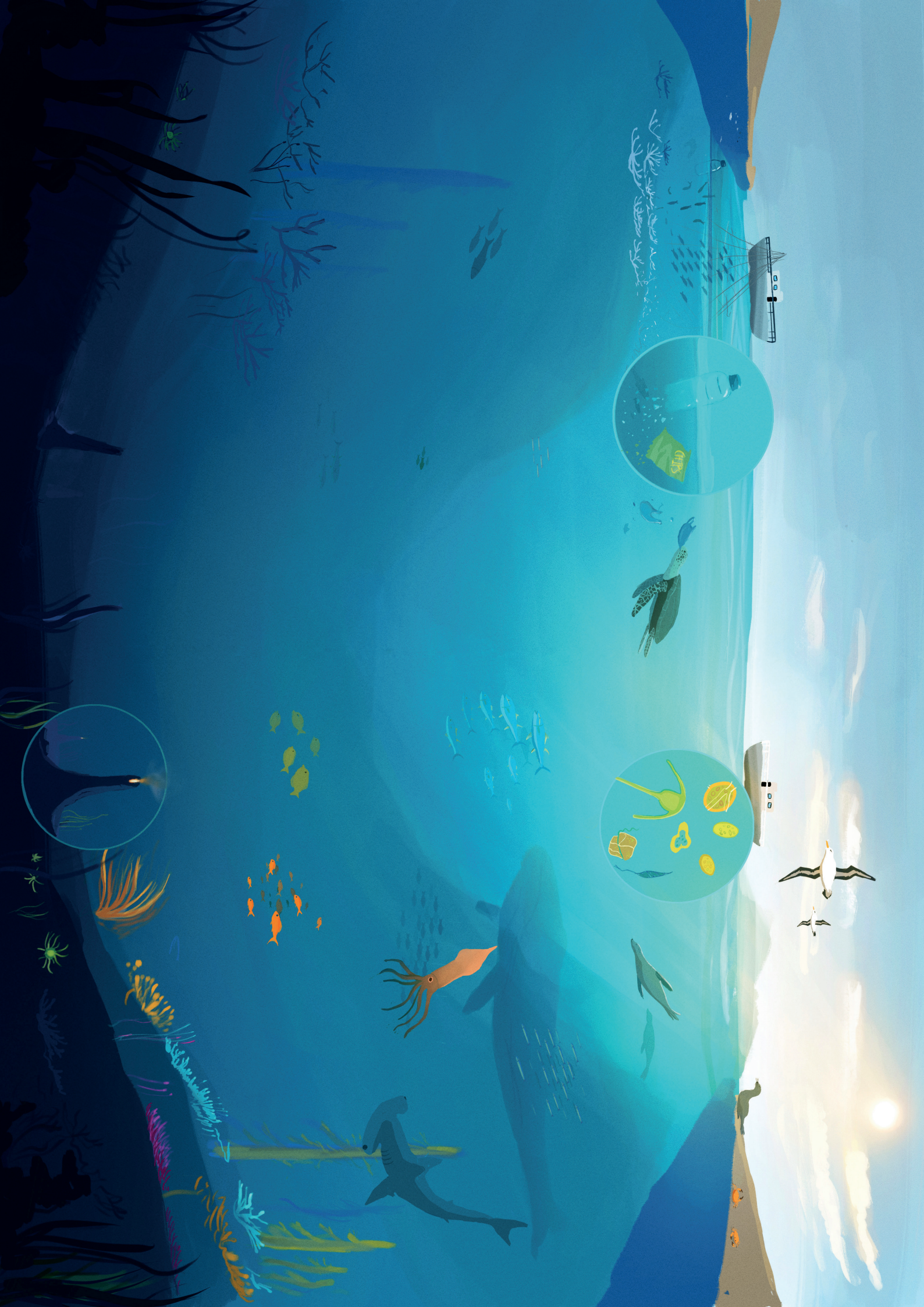

HABER BÜLTENİ NASIL HAZIRLANIR?

İyi bir haberi bülteni hazırlamanın bir anahtarı da 5N + 1K olarak adlandırılan ne, nerede, ne zaman, nasıl, neden ve kim sorularını sormaktır. Bu sorular haberle ilgili tüm önemli ayrıntıların ele alınmasını sağlar. Haber bülteni yazmak ve bu konuda kendinizi geliştirmek sizi bir gazete çıkarmaya yönlendirebilir. Peki nasıl iyi bir haber bülteni hazırlanır. İşte ipuçları:

İYİ BİR HİKAYE BULUN

- Hikâyeyi önemli yapan nedir?
- İzleyiciniz için bu konu neden ilginç olacak?
- Hikâyeyi bir arkadaşınıza anlatmak, ana fikirlerinize açıklık getirmenize yardımcı olur.

İNSANLARI DAHİL EDİN

- Hikayenizi insanların izlemek isteyeceği şekilde nasıl sunacaksınız?
- Kiminle röportaj yapacaksınız? Farklı bakış açılarına sahip iki görüşme yapmak yardımcı olur.

BİLGİLENİN

- Neler oluyor?
- Neden oluyor?
- Kim veya ne etkileniyor?
- Bu nasıl gerçekleşti?
- Seyircinize hikayeniz boyunca rehberlik edin.
- Konuştuğunuz gibi yazın ve senaryonuzu konuşma diline yakın olmasını sağlayın.
- Kısa ve net cümleler kullanın.

KEYİF ALIN

- Mesajınızın açık olduğundan emin olun, insanlara ne yapabileceklerini söyleyin.
- Görüştüğünüz kişilerin kim olduğunu ve nereden geldiklerini belirtin.
- Görüşülen kişilere teşekkür etmeyi unutmayın.
- Son olarak haberinizi özetleyin ve bir sonraki ögeyi tanıtır, bitirmeyi unutmayın.
- Son olarak yaptığınız işten keyif alın.

GEZEĞENİMİZ BİR BÜTÜN

ETKİNLİK
3

11 - 14 YAŞ

60 DAKİKA

Her biyom, egemen bir iklim ve bitki örtüsü ve iklime, bitki örtüsüne uyum sağlamış canlıları barındırır. Bu canlıların birbirleriyle ve çevreleriyle hassas ve dinamik bir ilişkileri vardır. Herhangi bir değişim, canlıları, çevrelerini ve ilişkilerini değiştirir. Gezegenimizdeki yaşam bir bütündür.

KAZANIMLAR

- Gençler gezegenimizdeki biyomları tanıyacaklar
- Gençler gezegenimizdeki biyolojik çeşitliliğin farkına varacaklar.
- Gençler grup çalışması becerilerini geliştirecekler.

GEREKİLİ MALZEME

- Biyom Bilgi Formları. Bunları kartlar şeklinde hazırlayın. Toplam 28 kart olacak. Öğrenci sayısı daha fazlaysa kartları çoğaltın.
- Biyom posterleri

YÖNERGE

Öğrencilere, daha önce biyom sözcüğünü duyup duymadıklarını sorun. Yanıtları aldıktan sonra onlara gezegenimizdeki ana yaşam bölgelerinin biyom olarak adlandırıldığını, biyomların en büyük coğrafi biyotik birimler olarak kabul edildiğini açıklayın. Benzer yaşam formlarına ve çevresel koşullara sahip ana bitki ve hayvan topluluklarını içerdiklerini söyleyin.

Öğrencilere birer biyom kartı dağıtın. Bu kartlarda biyomlarla ilgili bilgiler olduğunu söyleyin. Onlara sınıfta dolaşarak ellerindeki kartta yazan bilgiyi olabildiğince çok kişiyle paylaşımlarını isteyin. Siz de bu arada biyom posterlerini sınıfın farklı yerlerine asın.

Öğrencilere her biyomla ilgili 4 kart olduğunu bunlardan birinin biyomu tanıttığı diğer kartların da ilginç özelliklerini, teditleri ve nasıl koruyabileceğimizi anlatıldığını aktarın. Sonra da ilgili kartların bir araya gelerek bir grup oluşturmalarını isteyin.

Grupları sınıfta kendi biyomlarını anlatan posterin yanına gitmeye davet edin. Grupları kartlardaki bilgileri tekrar inceleyerek biyomların gezegenimizi sağlıklı tutmaya nasıl katkıda bulunduğunu tartışmaya yönlendirin.

Her grubun biyomunu sınıfa anlatmalarını sağlayın ve tüm sınıf biyomlar arasındaki ilişkileri ele alın. Gezegenimizin bir bütün olduğunu, kutuplarda yaşanan bir sorunun, örneğin buzuların erimesinin nasıl diğer biyomları da etkileyeceğini konuşun. Buzullar yeryüzünün tatlı su kaynaklarıdır. Buzullar erirse bundan tüm yeryüzü etkilenir. Tropikla ormanlar karbon yutaklarıdır. Bunlar yok olursa sahip oldukları karbonu salarlar, bu da sera etkisini artırır ve küresel ısınmaya neden olur.

Grupları biyomlarıyla ilgili kısa bir video hazırlamaya, bunları sosyal medya aracılığıyla paylaşmaya böylece biyomlar konusunda toplumda bir farkındalık oluşturmaya yönlendirin.

BİYOM BİLGİ FORMU

ÇAYIRLAR

Gezegelimizde uçsuz bucaksız çayır var. Bu alanlar bir zamanlar Dünyanın dörtte birini kaplıyordu. Çayırın verimli toprakları çiftçilik için mükemmel. Bu da bu alanların insanlar tarafından 10.000 yıldır bitki yetiştirmek ve hayvan sürülerini otlatmak için kullanmasına neden oldu.

İLGİNÇ ÖZELLİKLERİ

Çayır zebra, antilop gibi çok sayıda hayvanı barındırır.

TEHDİTLER

Giderek daha fazla çayır alan bitki yetiştirmek ve hayvan beslemek için kullanıldığından yok oluyor.

2000 yılına kadar ılıman çayırın yüzde 45'i tarım alanına dönüştürüldü.

NASIL KORUYABİLİRİZ?

Gezegelimizin çayırını yalnızca bir ürün yetiştiren dev tarım alanlarına dönüştürmekten vazgeçebiliriz.

Sürekli gelişen tarım yöntemleri ile daha az yer kullanarak ihtiyaç duyduğumuz gıdaları yetiştirebiliriz.

ORMANLAR

Ormanlar gezegenimizin üçte birini kaplıyor. Yangın, kuraklık, soğuk gibi zor ve gerilemeye neden olan koşullara rağmen hayatta kalıp iyileşebilme esnekliğine sahipler.

İLGİNÇ ÖZELLİKLERİ

Gezegelimizin yaklaşık yüzde 30'u yangın, kuraklık, soğuk gibi zor koşullara dayanabilen ormanlarla kaplı.

Bazı ormanlardaki ağaçların tohum kabukları o kadar sert ki, bunlar yüksek ısı sonucu bu kabuktan kurtulup çimlenebiliyor. Doğal yangınlar bu nedenle önemli.

TEHDİTLER

Yaklaşık 1,6 milyar insan geçimini ormanlardan sağlıyor. Ancak tarım alanına dönüştürmek üzere ormanlardaki ağaçlar kesiliyor. Her dakika 27 futbol sahası büyüklüğünde orman alanı yok oluyor.

NASIL KORUYABİLİRİZ?

İnsanlar binlerce yıl boyunca ormanları kullandılar, ancak günümüzde bu öyle aşırı ki gittikçe dirençlerini kaybediyorlar.

Ormanları sürdürülebilir bir şekilde yönetmeliyiz ki doğal dirençleri hayatta kalmalarına yardımcı olsun.

BİYOM BİLGİ FORMU

TROPİKAL ORMANLAR

Biyoçeşitlilik, canlı türlerinin ve yaşam alanlarının çeşitliliğidir, bu çeşitlilik gezegenimizdeki yaşamın devamlılığını sağlar.

Amazon yağmur ormanları, yeryüzündeki canlıların yüzde 10'una ev sahipliği yapar.

İLGİNÇ ÖZELLİKLERİ

Tropikal ormanlar, henüz keşfedilmemiş birçok canlıyı barındırır.

Kanser önleyici ilaçlar yapmak için kullanılabilecek bitkilerin yüzde 70'i yalnızca tropikal ormanlarda bulunur.

TEHDİTLER

Tarım, hayvancılık, madencilik ve ormancılık faaliyetleri için artan talep tropikal ormanları tehdit ediyor.

Gezegenimiz doğal ormanlarının yarısını kaybetti.

NASIL KORUYABİLİRİZ?

Ormanlardan ihtiyacımız kadar yararlandığımızdan emin olmalıyız.

Kereste üretiminin sorumlu bir şekilde yapıldığından emin olmalıyız. Tarım ve hayvancılığı daha iyi yönetmek ve odun dışı ürünlerin üretimini teşvik etmek, ormanların biyolojik çeşitliliğini korumaya yardımcı olur

SULAK ALANLAR

Yeryüzündeki suyun yüzde 1'inden azı temiz ve erişilebilir.

Göller, nehirler ve diğer sulak alanlar yeryüzündeki hayvanların yüzde 10'una ve balık türlerinin yaklaşık yüzde 50'sine ev sahipliği yapıyor.

İLGİNÇ ÖZELLİKLERİ

İçme suyunu sulak alanlardan karşılıyoruz, sulak alanlardan yakalan balıklarla besleniyoruz. Gıda yetiştirmek, enerji üretmek, taşımacılık yapmak için de sulak alanları kullanıyoruz. Sulak alanlar milyonlarca insanı geçim kaynağı. Aynı zamanda sulak alanlar taşkınları önler, suyu süzerek temizler ve iklimi düzenler.

TEHDİTLER

Barajlar, nehirlerin doğal akışını değiştirir ve bozar. Canlı türleri bundan zarar görür.

Dünyadaki nehir havzalarının yaklaşık dörtte biri denize ulaşmadan kurur, çünkü onlardan çok su alınmıştır.

NASIL KORUYABİLİRİZ?

Suyu tasarruflu kullanmalıyız. Ayrıca nehirleri kirlilikten korumak, çok fazla su çekmemek ve barajları dikkatli bir şekilde planlamak ve yönetmek sulak alanlarını korur.

BİYOM BİLGİ FORMU

KUTUPLAR

Buzullar, yeryünün yaklaşık yüzde 11'ini kaplar ve Antarktika bunun yüzde 85'ini oluşturur.

Kuzey Kutbu aslında donmuş bir okyanustur. Denizlerdeki buzullar gezegenimizin yüzeyinin altıda birinden fazlasını kaplar.

İLGİNÇ ÖZELLİKLERİ

Buzullar, birçok tür için kritik bir yaşam alanıdır. Denizlerdeki buzullar eridiğinde, içerdikleri su, besin ve mineralleri serbest bırakır, bu da buzulları önemli bir besin bölgesi yapar. Buzullarla kaplı kutup bölgeleri, Dünya'nın iklimini düzenlemeye yardımcı olur. Açık renkli buz tabakaları güneş ışığını yansıtırken koyu renkli okyanus suları emer.

TEHDİTLER

Birçok bilim insanı, fosil yakıtlar nedeniyle atmosfere salınan sera gazlarının gezegenimizi ısıttığı ve bunun buzulları erittiği ve bunun da gezegenimizin geleceğini tehdit ettiği konusunda hemfikir. Deniz suyu seviyesi yükseliyor, su sıcaklığı artıyor. Kıyıda bulunan New York ve Mumbai gibi birçok büyük şehir su baskını riski altında.

NASIL KORUYABİLİRİZ?

Buzulları tehdit eden iklim değişikliğini durdurmak için şimdi harekete geçmeliyiz. Enerji ve su tasarrufu yapark, toplu taşıma kullanarak, bilinçli tüketim ve atıksız bir yaşam tarzı benimseyerek karbon ayak izimizi azaltabiliriz.

DENİZLER

Deniz kıyıları nüfusun yoğun olduğu yerlerdir. Dünya nüfusunun yaklaşık yüzde 70'i kıyıya 60 km mesafede yaşar.

Birçok hayvan türü, yuva kurmak, barınmak, avcılardan korunmak, çiftleşmek ve yavru yetiştirmek için deniz kıyılarını tercih eder.

İLGİNÇ ÖZELLİKLERİ

Haliçler, tuz bataklıkları ve mangrov ormanları da dahil olmak üzere deniz kıyıları yaşam doludur.

Mercan resifleri, gezegendeki tüm deniz yaşamının dörtte birine ev sahipliği yapar.

TEHDİTLER

Dünyadaki 700 milyondan fazla insan geçim kaynağı olarak balıkçılıkla uğraşır.

Mercan resifleri ve mangrovlar gibi önemli deniz yaşam alanlarının yaklaşık üçte biri tahrip oldu.

NASIL KORUYABİLİRİZ?

Bize gıda sağlamaya devam etmelerini istiyorsak, kıyı alanlarına özen göstermeliyiz.

Bilinçli balıkçılık faaliyetlerine ihtiyacımız var, ihtiyacımızdan fazla balık avlamayalım ve deniz kıyılarını koruyalım.

BİYOM BİLGİ FORMU

OKYANUSLAR

Okyanuslar gezegenimizin yüzde 60'ından fazlasını kaplıyor.

Okyanusların yüzey suları birçok deniz türü için beslenmeyle ilgili sıcak noktalar oluşturan mikroskobik canlılar içerir.

İLGİNÇ ÖZELLİKLERİ

Plankton adı verilen küçük deniz canlılarının yoğun olduğu okyanuslar sıcak noktalar oluşturur ve köpekbalıkları, balinalar da dahil olmak üzere besin zincirinin yukarısındaki birçok türe yiyecek sağlar.

Fitoplankton adı verilen mikroskobik algler karbon yutaklarıdır, havadan karbondioksiti emer ve oksijene dönüştürür.

TEHDİTLER

Aşırı avlanma okyanuslardaki birçok türü yok ediyor. Ekonomik olarak değerli büyük balıkların yüzde 90'ı artık okyanuslarda yok. Sıcak noktalar, yaşamın olmadığı mavi çöllere dönüşme tehditiyle karşı karşıya.

NASIL KORUYABİLİRİZ?

Okyanusları korumak için yasalar çıkarmalıyız. Dünyadaki okyanusların yalnızca yüzde 4'ü şu anda koruma altında. Deniz koruma alanları, balıkların okyanuslarda sağlıklı bir şekilde yetişmesini sağlar.

GEZEĞENİMİZ BELGESELİ

ETKİNLİK
4

5 – 11 YAŞ

30 - 60 DAKİKA

Gezegelimiz belgeseli zengin biyomları ve birbirinden ilginç ikonik türleri tanıtıyor. Ayrıca doğanın neden hepimiz için önemli olduğunu ve onu korumak için neler yapabileceğimizi anlatıyor.

KAZANIMLAR

- Gençler gezegenimizdeki biyomları tanıyacaklar.
- Doğayı korumanın önemini kavrayacaklar
- Doğayı korumak için kendilerine düşen rolleri fark edecekler.
- Gençler grup çalışması becerilerini geliştirecekler.

© Huw Cordey / Silverback Films / Netflix

GEREKİLİ MALZEME

- Yaprak, dal, tohum gibi doğal ve kağıt, kutu, kapak gibi geri dönüşüm kutularından toplanabilecek atık malzeme
- Boya kalemleri
- Yapıştırıcı, yapışkan bant ve raptiye

YÖNERGE

Öğrencilere gezegenimiz belgeselinin kısa videolarını ziletin. Sonra da onları doğal ve atık malzeme kullanarak gezegenimizle ilgili okul duvarına büyük bir kolaj hazırlamak

üzere öğrencileri harekete geçirin. Sınıfı gruplara ayırın. Bir gruba kocaman bir gezegen maketi hazırlama görevi verin. Diğer gruplardan da farklı coğrafyalarda yaşayan ilginç canlılar ve bunların yaşam alanlarıyla ilgili bilgi ve görsel toplamalarını isteyin.

Okulda bir duvar belirleyin. Önce buraya gezegenimiz maketini asın. Diğer grupların da topladıkları bilgi ve görselleri sınıfın geri kalanıyla paylaşarak gezegenimiz maketi üzerine raptiye ile tuturmalarını sağlayın.

Görevlendirme yaparak öğle tatillerinde 2 kişilik gruplardan maket önünde durup okuldaki diğer öğrencilere gezegenimizin doğal yaşamını anlatmalarını isteyin.

© Gisle Sverdrup / Silverback Films / Netflix

© David Reid / Silverback Films / Netflix

OUR PLANET
NETFLIX

UZAYDAN DÜNYA

ETKİNLİK
5

5 – 16 YAŞ

30 DAKİKA

24 Aralık 1968’de, Apollo 8 görevi sırasında astronot William Anders Ay yörüngesinden gezegenimizin fotoğrafını çekti. Bu ikonik fotoğraf insanın gezegenimize bakışını değiştirdi. Karanlık uzay boşluğuna tezat, masmavi parlayan, zarif bulutlarla ve okyanuslarla kaplı narin bir top... Güzelliği ve savunmasızlığı ile havada öylece asılı duran küre, merak ve huşu duygusu yarattı.

KAZANIMLAR

- Gençler gezegenimizdeki biyomları tanıyacaklar.
- Doğayı korumanın önemini kavrayacaklar
- Doğayı korumak için kendilerine düşen rolleri fark edecekler.
- Gençler grup çalışması becerilerini geliştirecekler.

GEREKLİ MALZEME

- Uzaydan Dünya fotoğrafı

YÖNERGE

Öğrencilere uzaydan gezegenimizin nasıl görüldüğünü sorun. Sonra da onları 3-4lü gruplara ayırın ve her gruba Anders’in

Dünya’nın Doğuş adlı fotoğrafını verin. Fotoğrafın girişte bulunan öyküsünü aktarın ve gruplardan fotoğrafı inceyeyip aşağıdaki soruları yanıtlamalarını isteyin.

1. Fotoğraf sizde nasıl bir duygu uyandırıyor? Bu duyguların bir listesini çıkarın.
2. Bu fotoğraf “şimdiye kadar çekilmiş en etkili doğa koruma fotoğrafı” kabul ediliyor, bunun nedeni ne sizce?
3. Fotoğraf gezegenimizle ilgili neleri yansıtıyor ve neleri yansıtmıyor?
4. İlk insanlar gezegenimizin düz olduğunu düşünüyorlardı, onlar bu fotoğrafı görseler ne değiştirdi?
5. Yeryüzündeki her insan uzayda asılı duran bu mavi topta doğdu. Üstelik hayatta kalmamızı sağlayan toprak, yiyecek, su ve hava, herşeyi bu top bize sağlıyor. Gezegenimizin kaynaklarını onun yenileyebileceğinden daha fazla kullanıyoruz. Uzaya bu konuyla ilgili herkesin görebileceği bir şey yazabilmeniz bu ne olurdu?
6. Fotoğrafa bakarak, gezegenimizde hangi doğal süreçlerini olduğunu ve bu süreçleri nelerin tehdit ettiğini söyleyin.
7. Siz olsaydığınız doğa korumayla ilgili etkili nasıl bir fotoğraf çekerdiniz?

GEZEĞENİMİZDEKİ YAŞAMI DESTEKLEYEN YAPITAŞLARI KARTLARI

ALAN

Hayvanların yiyecek ve su için yüzlerce kilometreden fazla göç edebileceği çok büyük alanlar.

EKOLOJİK ESNEKLİK

Yangın, kuraklık gibi doğal afetlerden sonra iyileşme ve yeniden büyüme yeteneği gösteren alanlar.

ÇEŞİTLİLİK

Karmaşık ve dinamik bir besin ağının olduğu canlı ve yaşam alanı çeşitliliği açısından zengin alanlar.

DÖNGÜ

Bütün canlı varlıkları hayatta tutan sürekli bir su akışını sağlayan alanlar.

BUZULLAR

Zorlu koşulların olduğu kutup bölgelerindeki farklı yaşamları destekleyen ve gezegenimizi serin tutan "klima sistemi" alanlar.

ÜRETKENLİK

Küçük canlı popülasyonlarının, daha büyük canlı popülasyonları için besin sağladığı yaşam dolu alanlar

SICAK NOKTALAR

Besinlerin aşağıdan yukarıya ulaştığı çeşitlilik açısından zengin alanlar.

